

TAAALMYTHE

Er bestaan opvattingen over taal die zo hardnekkig zijn dat ze niet meer bewezen hoeven te worden. 'Kinderen kunnen tegenwoordig niet goed meer lezen en schrijven' is er een. Of: 'Duits is een lelijke taal'. Of: 'Nederlands is heel moeilijk'. Sommige van deze stellingen bevatten een kern van waarheid, andere zijn alleen gebaseerd op vooroordelen. In de serie 'Taalmythen' onderwerpen we een aantal van dergelijke populaire opvattingen aan een nadere beschouwing.

DE NEDERLANDER MINACHT ZIJN TAAL

Bert Weltens en Peter-Arno Coppen - Katholieke Universiteit Nijmegen

De Nederlander heeft er geen probleem mee als het bedrijfsleven steeds meer Engelstalig wordt, of als in het onderwijs het Nederlands wordt ingeruild voor het Engels, of als er tijdens het nationaal songfestival louter Engelstalige liedjes klinken. De Nederlander minacht, kortom, zijn eigen taal. Althans, dat wil de algemene opinie. Maar hoe juist is die eigenlijk? Nader onderzoek leidt tot verrassende conclusies.

In elke discussie over taalzorg of taalpolitiek komt het onderwerp wel een keer ter sprake: de spreekwoordelijke minachting van de Nederlander voor zijn eigen taal. Nederlanders, aldus de algemene opinie, staan onverschillig tegenover de positie van hun moedertaal. Ze hebben een uitzonderlijke voorliefde voor vreemde talen, en bij de geringste aanleiding ruilen ze het Nederlands in voor een andere taal. In het onderwijs wordt al vaak in het Engels lesgegeven, Nederlandse bedrijven kiezen het Engels als omgangstaal voor zakelijke contacten, en Nederlandse emigranten geven onmiddellijk hun moedertaal op voor de landstaal in hun nieuwe omgeving. Een dergelijke houding zou voor Duitsers of Fransen ondenkbaar zijn!

De Nederlandse minachting voor de eigen taal mag dan spreekwoordelijk zijn, hoe feitelijk is ze eigenlijk? Kunnen we die minachting inderdaad uit de genoemde feiten afleiden? En zo nee: waar komt die opvatting dan vandaan? En ten slotte: wie verkondigen haar?

Beleidsmakers

Een veelgehoorde bewering die de gevolgen van de Nederlandse onverschilligheid ten opzichte van de eigen taal zou illustreren is de volgende: 'Als de Nederlanders in de 17de eeuw net zo'n taalbeleid

hadden gevoerd in hun overzeese koloniën als de Spanjaarden en de Engelsen, dan had nu de halve wereld Nederlands gesproken in plaats van Spaans en Engels.' Deze stelling suggereert dat het vooral de beleidsmakers zijn, de politici, die de taal niet hoog genoeg in het vaandel dragen.

Inderdaad heeft de Nederlandse overheid in het verleden in de overzeese gebiedsdelen geen agressieve taalpolitiek gevoerd. Ook onze voorvaderlijke multinationals pasten zich in het buitenland over het algemeen aan de vreemde landstaal aan. Maar mogen we hieruit concluderen dat de Nederlandse taal onze staatslieden en beleidsmakers destijds niet ter harte ging?

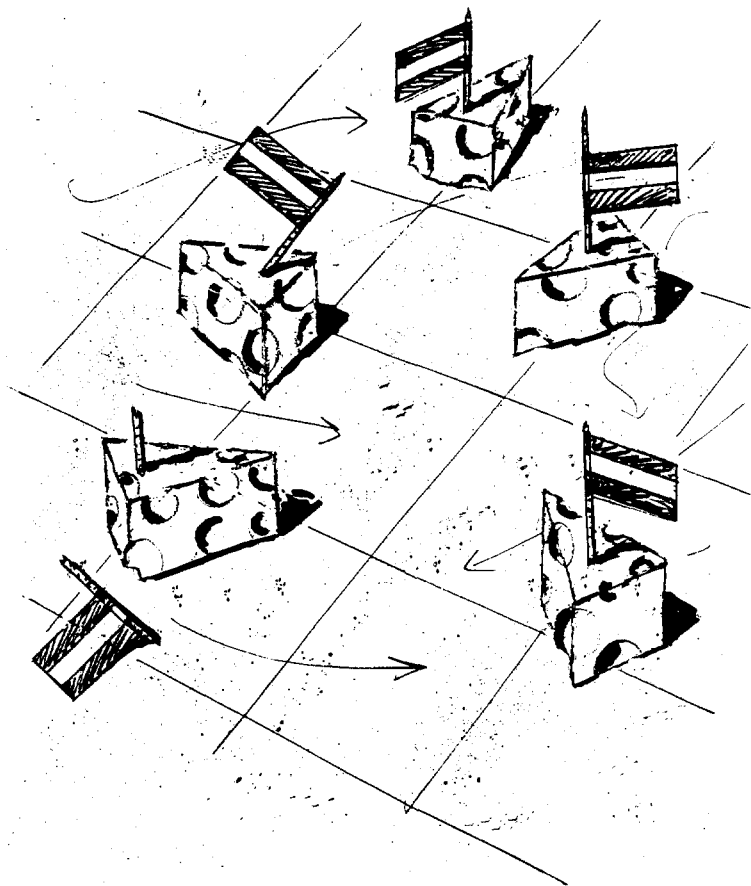
Over het officiële standpunt van de overheid is uit sommige stukken wel iets op te maken. In 1674 schreef de Nederlandse ambtenaar Maetsuyker vanuit Indonesië:

Het voortsetten van de Nederlandse tale (...) hebben wy doorgaens behertigt (...) doch tot noch toe, soo het schynt, alles te vergeefs, alsoo de Portugese tale daartegen aangroeyt ende genougsaam de overhandt behout, meest door een dwaasheyd van onse eijgen Nederlanders, die het voor soo groote eere houden een vremde taal te connen spreken (...).

Deze ambtenaar stelt het voor alsof de overheid weliswaar een positief taalbeleid voert, maar dat het de doorsneetaalgebruiker is die zich erop laat voorstaan een vreemde taal te spreken. Volgens hem is het dus juist de gewone Nederlander die zijn eigen taal minacht, niet de politiek.

Ritzen

Een veelgenoemd voorbeeld van de politieke minachting voor de eigen taal is het voorstel dat minister van Onderwijs Ritzen in 1993 deed om op universiteiten het Engels als voertaal in te voeren. Maar Ritzen stelde natuurlijk niet voor om op de universiteiten alléén maar Engels te spreken. En de beroering die er des-

tijds ontstond, was wel degelijk ook politieke beroering: Ritzen verkondigde blijkbaar niet de mening van 'de politiek' in het algemeen. Het huidige standpunt van de overheid, beschreven in het *Hoger Onderwijs en Onderzoek Plan 2000*, klinkt dan ook aanmerkelijk genuanceerder, hoewel er niets anders beweerd wordt:

De Onderwijsraad signaleert in zijn advies 'Hoger onderwijs in internationale context' dat de rol van het Engels als voertaal in het hoger onderwijs een steeds belangrijker plaats inneemt. (...) De Raad adviseert de instellingen meer vrijheid te geven hun onderwijs aan te bieden in een vreemde taal. Dit advies van de Onderwijsraad wordt overgenomen. (...) Bij het hanteren van een vreemde taal blijft het evenwel van belang dat er zorgvuldig met het gebruik hiervan wordt omgegaan, zowel vanwege het culturele belang van de Nederlandse taal als vanwege de effectiviteit van de kennisoverdracht. De WHW [Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek] voorziet daartoe in het hanteren van een gedragscode door de instellingen bij het verzorgen van onderwijs in een vreemde taal.

Een dergelijk compromis met respect voor de realiteit is typerend voor het Nederlandse overheidsbeleid. Discussie over de effectiviteit van dit beleid is natuurlijk mogelijk, maar we kunnen in elk geval niet concluderen dat het voortkomt uit minachting voor de eigen taal. Integendeel, de overheid verkondigt steeds de gedachte dat het Nederlands bedreigd wordt door de houding van de taalgebruikers zelf. De opmars van het Engels in het onderwijs is geen ontwikkeling die door de politiek in gang is gezet, maar een die zij met bezorgdheid constateert.

Zorgvuldigheid en waakzaamheid

In 1997 omschreef de toenmalige staatssecretaris Aad Nuis in de cultuurnota *Pantser of ruggengraat* in voorzichtige bewoordingen in feite hetzelfde standpunt:

De vanzelfsprekendheid van het gebruik van het Nederlands is aan slijtage onderhevig. De dominantie van de omringende wereldtalen en de economische noodzaak deze talen te gebruiken, worden vaak als oorzaak aangevoerd. Wie daarin een argument vindt om deze ontwikkeling op zijn beloop te laten, gaat eraan voorbij dat een taal meer is dan een vehikel voor economische transacties. Zorgvuldigheid en waakzaamheid bij het instandhouden en het gebruik van het Nederlands als bestuurs-, cultuur- en omgangstaal is in het belang van de hele samenleving. Handhaving van het Nederlands als de taal die in Nederland gebruikt wordt in het onderwijs, het openbaar bestuur en de rechtspraak staat daarom voorop. Het Rijk kan daar direct invloed op uitoefenen door middel van wetgeving en door zorgvuldig taalgebruik. In de sferen van het bedrijfsleven, het amusementsbedrijf en de consumenteninformatie zijn de mogelijkheden echter veel kleiner. En dat zijn juist de sectoren waar het Nederlands de meeste schade oploopt en waar het besef dat onze taal respect verdient soms gering is. Daarom is het des te belangrijker dat het Rijk het goede voorbeeld geeft.

De overheid voert een beleid dat gericht is op "zorgvuldigheid en waakzaamheid", maar onder de doorsneetaalgebruikers, in dit geval "het bedrijfsleven, het amusementsbedrijf en de consumenteninformatie" is "het besef dat onze taal respect verdient soms gering". Met andere woorden: de overheid doet er alles aan, maar de gewone Nederlanders minachten hun eigen taal. Maar waar baseert de staatssecretaris deze stelling eigenlijk op?

In 1989 lanceerde staatssecretaris van Onderwijs Ginjaar-Maas het Nationaal Actieprogramma Vreemde Talen. Dat diende onder andere om de taalbehoeften voor de toekomst te inventariseren. Daartoe vroeg men de mening van taalopleiders, taalkundigen en werkgevers. Het standpunt van de doorsneetaalgebruiker bleef buiten beschouwing. Het lijkt er dus op dat de overheid zich bij haar meningsvorming voornamelijk baseert op de meningen van experts. Minachten dezen dan soms de eigen taal?

De experts

Dat een heersende mening in feite niets meer is dan de mening van een culturele bovenlaag is niet zo'n vreemde gedachte. Eind jaren tachtig werd in Frankrijk algemeen verkondigd dat er onder de bevolking een grote angst leefde voor Engelse invloeden op de Franse taal. De meerderheid van de Fransen zou het Engels als een serieuze bedreiging voor het Frans beschouwen. Een taalsociologisch onderzoek, waarin deze houding binnen verschillende bevolkingsgroepen getoetst werd, liet echter weinig heel van deze gedachte. Het bleek dat alleen de culturele elite (schrijvers, academici, politici) een negatieve houding ten opzichte van het Engels had. Door deze echter te verkondigen als de 'algemene opinie' wist deze kleine groep de rest van de wereld ervan te overtuigen dat ze namens de hele Franse taalgemeenschap sprak.

Maar hoe staat het dan met de houding van de ►

experts ten opzichte van het Nederlands? In 1883 verzuchtte een hoogleraar Indische land- en volkenkunde:

Geen ander volk (...) neemt zozeer den schijn aan alsof het zijn eigen taal minacht en slechts voor een ruwen onbeschaafden tongval houdt, die de beoefening door vreemdelingen niet waardig is.

En in 1996 stelde de Leuvense hoogleraar Ludo Beheydt bij de aanvaarding van de leerstoel Nederlandse taal en cultuur in Amsterdam:

VERLEGEN MET DE MOEDERTAAL

Een van degenen die vinden dat Nederlanders hun taal minachten, is Eimert van Middelkoop, Tweede-Kamerlid van het GPV. Samen met CDA-collega Koekoek diende hij een paar jaar geleden een wetsvoorstel in dat voorzag in grondwettelijke bescherming van het Nederlands, een voorstel dat door het parlement werd verworpen.

Eimert van Middelkoop

“Niets is de natie vreemder dan de notie dat de Nederlandse literatuur bewaard, beschermd en bevorderd moet worden”, aldus Abram de Swaan in de essaybundel *Het lied van de kosmopoliet*. Deze stelling, die kan worden uitgebreid tot de taal, is deels waar en deels niet waar. Het is mijn overtuiging dat de Nederlander hecht aan zijn taal en cultuur, zij het dat zijn waardering gepaard gaat met enige achteloosheid en slordigheid. Anders dan in veel andere landen wordt deze waardering ook niet of nauwelijks gesteund door staatsmacht. Taalpolitiek is in Nederland een vreemd en soms zelfs verdacht begrip. Zo bevat onze grondwet geen woord over de taal. Pogingen om daar iets aan te veranderen ontmoetten slechts onverschilligheid of kregelige onwil. Heel lang heeft de regering het aan de Vlaamse collega's overgelaten om op te komen voor de gebruiksrechten van het Nederlands in de Europese instellingen. De alertheid op dit punt is vooralsnog mager en plichtmatig en van recente datum.

Met minachting heeft dit evenwel weinig te maken. Het is eerder een kwestie van culturele bekrompenheid: de Nederlandse taal is voor onze nationale binnenkamer. De wil om naar buiten toe op te komen voor de waarde en de schoonheid van het Nederlands ontbreekt, en als het al gebeurt, gaat het gepaard met een gevoel van gêne. Daarom ook altijd die domme verbazing van de Nederlander wanneer een buitenlander vertrouwd blijkt te zijn met onze taal. Daarom ook altijd die onuitroeibare aandrift om bij de minste of geringste aanleiding over te stappen op steenkolen-Engels.

Van Middelkoop: “Nederlanders lijden ten aanzien van hun taal aan een minderwaardigheidscomplex.”

Foto: Fotopersburo Dijkstra B.V.

Nederlanders lijden ten aanzien van hun taal aan een minderwaardigheidscomplex. Dat komt waarschijnlijk doordat ze nooit voor hun taalbezit hebben hoeven vechten. Het is dat deel van ons cultureel erfgoed dat we altijd 'gezellig' onder onszelf hebben gehouden. Het gaat een ander niets aan; we redden ons wel, desnoods met een tweede taal als hulpmiddel. Een vreemd volk eigenlijk: het gaat prat op zijn veeltaligheid, maar is verlegen met de moedertaal. Met deze paradox valt overigens best te leven. Het is alleen jammer dat deze tweeslachtige houding ons er zo lang van weerhouden heeft om de beheersing van de Nederlandse taal als voorwaarde te stellen voor de inburgering van allochtonen.

De spreekwoordelijke Nederlandse onverschilligheid van de Nederlander tegenover zijn eigen taal is misschien niet direct bedreigend, maar kan wel leiden tot een gebrek aan weerbaarheid, vooral omdat die vaak gepaard gaat met een onverholven bewondering voor de functionaliteit en internationale uitstraling van het Engels.

Ook hier weer hetzelfde verhaal als bij de politici. De experts beklagen zich over de “spreekwoordelijke Nederlandse onverschilligheid” – zijzelf zijn natuurlijk sterk begaan met het lot van de eigen taal.

Door de eeuwen heen

De Nijmeegse hoogleraar A.M. Hagen stelde in 1999 voor de Nederlandse Taalunie een bundel samen met lofzangen op de Nederlandse taal door de eeuwen heen. Daarin lezen we hoe de experts in het verleden over het Nederlands dachten. Bijvoorbeeld de taalkundige Siegenbeek in 1810:

De Nederduitsche taal zal zich, bij een onpartijdig onderzoek, tevens als rijk en als voortreffelijk aan ons voordoen, en dus in alle opzichten den hoogsten lof blijken waardig te zijn.

Of de dichter van de *Kleine gedigten voor kinderen*, Hieronymus van Alphen, in 1782:

Zo ik de zaak wel doorzie, is onze Nederduitsche taal in den grond zo geschikt voor de digtkunst, als eene der nieuwere talen. Zij is zagt, vloeiend, deftig, edel, rijk, kragtig, duidelijk, zinnelijk; in één woord, zij heeft all die vereischten, welke noodig zijn aan eene taal (...).

Wetenschappers als Hendrik Laurensz. Spiegel en Simon Stevin pleitten al aan het begin van de 17de eeuw voor het invoeren van het Nederlands als voertaal op de universiteiten in plaats van het gangbare Latijn. En met succes: het toenmalige staatshoofd prins Maurits verordonneerde dat het onderwijs aan de Leidse ingenieursopleiding voortaan in het Nederlands moest worden gegeven.

Toch maakte de dichter Vondel in 1650 de volgende kanttekening:

Deze spraeck [het zuivere Nederlands] wort tegenwoordigh in 's Gravenhage, de Raetkamer der Heeren Staten, en het hof van hunnen Stedehouder, en t' Amsterdam, de maghtigste koopstadt der weerelt, allervolmaectst gesproken, by lieden van goede opvoedinge, indien men der hovelingen en pleiteren en kooplieden onduitsche termen uitsluite (...).

Het gaat goed met het Nederlands, maar er zijn wel een paar bevolkingsgroepen die “onduitsche termen” gebruiken. Ditmaal zijn het de hovelingen, de advocaten en de kooplieden. Vergelijk dat eens met het bedrijfsleven, het amusementsbedrijf en de consumenteninformatie van Nuis. Wat blijkt? Mensen die zich in het openbaar tot het publiek richten, staan gemakkelijk bloot aan kritiek van de experts. De experts zelf dragen de zuivere landstaal hoog in het vaandel.

De conclusie moet dan ook zijn dat de experts het Nederlands in ieder geval niet zélf minachten. Maar

ook volgens hen bestaat er een spreekwoordelijke Nederlandse onverschilligheid tegenover de eigen taal. Die moet dus liggen bij de doorsneetaalgebruiker. Bij mensen zoals u en wij.

Onderzoek naar waardering

Om na te gaan hoe de 'gemiddelde Nederlander' aankijkt tegen de positie van het Nederlands, heeft een groep onderzoekers aan de Katholieke Universiteit Nijmegen een vragenlijst voorgelegd aan 301 volwassen Nederlanders, met een gemiddelde leeftijd van 38 jaar.* Van deze informanten spraken er 113 van huis uit Nederlands, 45 Engels, 71 Duits en 72 Turken. Alle personen spraken in ieder geval ook Nederlands. De onderzoeksvraag was ruimer dan de kwestie waarmee we ons in dit artikel bezighouden. Die vraag was: wordt de positie van het Nederlands bedreigd door een te lage waardering? Om die vraag te beantwoorden werd de houding onderzocht van twee bevolkingsgroepen: autochtonen en allochtonen in Nederland. De houding van bijvoorbeeld Turken of Engelsen die in hun eigen land wonen, of die van geëmigreerde Nederlanders, bleef buiten beschouwing.

De vragen gingen onder meer over het belang van de eigen taal van de informanten, over een mogelijke bedreiging van het Nederlands, maar ook over de

De Nederlanders vinden het net zo erg als Duitsers en Turken om hun moedertaal te verliezen.

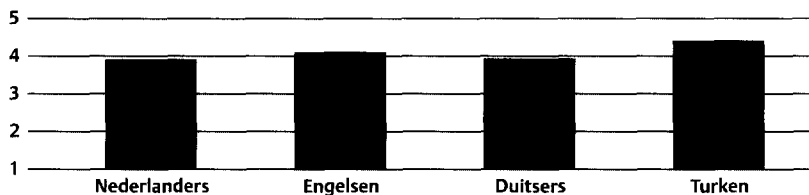
economische status van de verschillende talen. Als het Nederlands inderdaad bedreigd zou worden door een te lage waardering van zijn sprekers, zou dat tot uitdrukking moeten komen in relatief lage scores. De Nederlanders zouden bijvoorbeeld meer zien in een internationaal dominante taal als het Engels, en de in Nederland wonende buitenlanders zouden naar verwachting het nut niet inzien van het leren van de Nederlandse taal. Ze zouden liever hun eigen taal blijven spreken, of een taal met meer internationale status.

Geen enkele van deze verwachtingen kon door het onderzoek worden bevestigd. Allereerst bleek dat alle buitenlandse proefpersonen het vanzelfsprekend vonden om bij vestiging in Nederland de landstaal te beheersen. Ook al wordt vaak verkondigd dat je je in Nederland overal met Engels kunt redden, de hier ondervraagde proefpersonen erkenden allen de noodzaak om Nederlands te leren. Met de status die het Nederlands bij buitenlanders heeft, is dus niets mis.

Loyaliteit en onverschilligheid

De interessantste vragen hadden betrekking op taalloyaliteit. Het betrof varianten op stellingen als 'Ik vind mijn moedertaal een mooie taal' en 'Ik vind het belangrijk dat mensen die mijn moedertaal spreken, ook de cultuur kennen.' Het zijn juist deze vragen die ons iets kunnen vertellen over de mogelijke Neder-

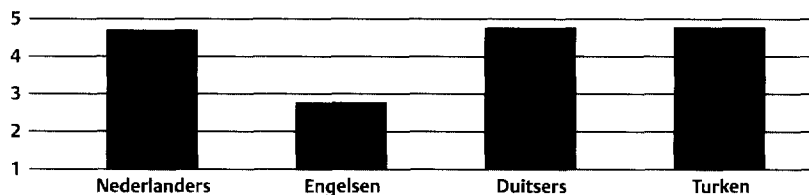
landse onverschilligheid tegenover de eigen taal. In figuur 1 staan de resultaten van dit deel van het onderzoek uitgezet.

Figuur 1: Belang van eigen taal en cultuur

De vergelijking tussen de bevolkingsgroepen is hier niet zo interessant, omdat de Nederlanders in hun eigen land wonen en de anderen niet. Wat opvalt is dat bij alle groepen de scores relatief hoog zijn. Op een schaal van 1 tot 5 scoren alle bevolkingsgroepen rond de 4 (van 3,9 tot 4,4). Als een van de groepen de eigen taal laag zou waarderen, dan zou dat tot uitdrukking moeten komen in een waarde van 3 of lager. Maar niets daarvan. Op basis van deze resultaten kunnen we bij Nederlanders dan ook geen minachting voor de eigen taal ontdekken.

Een verwante vraag is: 'Hoe erg zou je het vinden om je moedertaal kwijt te raken?' Daarmee meet je niet zozeer de waardering voor de taal zelf als wel een soort mate van onverschilligheid: als je onverschillig staat tegenover je eigen taal, dan vind je het niet zo erg om deze kwijt te raken. Gezien de spreekwoordelijke Nederlandse onverschilligheid zouden we ook hier weer verwachten dat de Nederlanders laag zouden scoren. Maar weer niets van dat alles (zie figuur 2).

Figuur 2: Gehechtheid aan de eigen taal

De Nederlanders vinden het net zo erg als Duitsers en Turken (4,8) om hun moedertaal te verliezen. Alleen de Engelsen lijken veel onverschilliger te staan tegenover hun eigen taal (2,8) – een opvallend resultaat, maar het zegt natuurlijk niets over de Nederlandse houding. Daarom laten we het hier rusten. Aandacht verdient hier alleen de extreem hoge waarde 4,8. Daaruit blijkt dat de gehechtheid aan de eigen taal flink hoger is dan de waardering ervoor. De hier onderzochte taalgebruikers zullen hun eigen taal niet snel opgeven. Althans, daar is geen enkele aanwijzing voor.

Status

Maar hoe zit het dan met de status van de verschillende talen? Als je de taalgebruikers een lijstje laat maken van 'belangrijkste talen', waar zetten ze dan hun eigen taal? Of, in het geval van de buitenlanders: waar staat de taal van het land waar ze wonen? En waar staat de internationaal dominante taal? Als de Nederlander zijn eigen taal minacht, moet dat dan ook niet betekenen dat hij andere talen belangrijker vindt?

Ook deze verwachting wordt niet bevestigd. In ►

figuur 3 staat voor iedere moedertaalspreker de favoriete volgorde van talen uitgezet. Voor de Nederlanders staat het Nederlands bovenaan, en dan volgen Engels, Duits, Frans, Spaans en Turks. Dat is misschien niet zo'n opvallend resultaat, maar het weerlegt de stelling dat de gemiddelde Nederlander andere talen belangrijker vindt dan zijn eigen taal. Het dominante Engels staat gewoon nog op de tweede plaats.

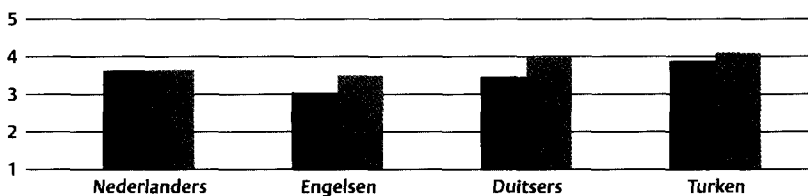
Rang	Nederlanders	Engelsen	Duitsers	Turken
1	Nederlands	Engels	Engels	Turks/Nederlands
2	Engels	Nederlands	Duits	Engels
3	Duits	Frans/Duits	Frans/Spaans	Duits
4	Frans	Spaans	Nederlands	Frans/Spaans
5	Spaans	Turks	Turks	
6	Turks			

Figuur 3: Welke taal is voor u het belangrijkste?

Interessant is ook de positie van het Nederlands in de voorkeurslijstjes van de buitenlanders. Uiteraard gaat het om in Nederland wonende buitenlanders, dus het Nederlands zal voor hen belangrijker zijn dan voor hun landgenoten die in hun eigen land wonen. In elk geval blijkt voor de Engelsen en de Turken het Nederlands na de eigen taal het belangrijkste. Alleen de Duitsers hanteren een andere volgorde, maar zij plaatsen het Engels zelfs voor de eigen taal, hetgeen doet vermoeden dat ze de vragen anders geïnterpreteerd hebben.

Economisch belang

Bij de tot nu toe besproken aspecten ging het om nogal emotioneel geladen vragen. Het belang van de eigen taal wordt al snel gevoelsmatig beoordeeld. Daarom werden er ook een paar stellingen aan de proefpersonen voorgelegd die betrekking hadden op economische status: de kansen op werk als je een bepaalde taal spreekt, of de mate van zakelijk succes. Misschien dat een lage waardering voor het Nederlands vooral in zakelijk opzicht tot uiting komt. Ook dat is namelijk wat de experts en politici beweren: de Nederlander minacht zijn eigen taal vooral op basis van economische argumenten.

Figuur 4: Het economische belang van het Nederlands (rood) en het Engels (grijs)

Maar zelfs deze verwachting wordt niet door de resultaten van het onderzoek bevestigd. In figuur 4 wordt de economische status van het Nederlands vergeleken met die van het Engels. Omdat het Engels in internationaal verband de dominante economische taal is, verwacht je een hogere zakelijke waardering voor het Engels dan voor het Nederlands. Dat geldt inderdaad voor de oordelen van alle buitenlanders: het Engels is volgens hen in zakelijk opzicht belangrijker dan het Nederlands. De Nederlanders erkennen zo te zien het zakelijke belang van het Engels wel, maar zij vinden

*De Nederlander
heeft een gezonde
waardering voor
de eigen taal.
En ook in Nederland
wonende buitenlanders
kijken niet neer
op het Nederlands.*

de eigen taal toch nog net zo belangrijk. Of deze houding afwijkt van die van andere volkeren, kunnen we uit dit onderzoek niet afleiden; daarvoor zouden we ook de buitenlanders die in hun eigen land wonen, moeten onderzoeken. In elk geval doet voor de Nederlander zelfs in zakelijk opzicht de eigen taal nog steeds niet onder voor het Engels. De Nederlander heeft een gezonde waardering voor de eigen taal. En ook in Nederland wonende buitenlanders kijken niet neer op het Nederlands.

De mythe

Wat is nu de conclusie van deze speurtocht naar die 'spreekwoordelijke Nederlandse minachting voor de eigen taal', waar iedereen de mond van vol heeft? In elk geval dat noch politici, noch experts, noch 'doorsneetaalgebruikers' zichzelf een onverschillige houding tegenover het Nederlands toedichten. Bovendien is de waardering voor de eigen taal in Nederland zeker niet zo laag als verwacht. Toch blijft de mythe hardnekkig rondwaren. De politici verkondigen haar met een beroep op de experts, en de experts doen uitspraken over de publieke opinie die niet bevestigd worden in empirisch onderzoek. En de gemiddelde Nederlander plaatst de minachting voor de taal weer bij de 'hoge heren', die de taal zouden verkwanselen en ons allemaal Engels willen laten spreken. Zo is de cirkel rond en wint alleen de mythe. ●

*In een artikel in de bundel *Perspectives on foreign language policy* (geregideerd door T. Bongaerts en K. de Bot. Amsterdam, Benjamins, 1997, blz. 143-156) doen de onderzoekers Kees de Bot en Bert Weltens uitvoerig verslag van dit onderzoek.

